

Aan Provinciale Staten van de Provincie
Noord-Brabant
Brabantlaan 1
5216 TV 's-Hertogenbosch

Apeldoorn, 22 juni 2017

L.S.,

Als Provinciale Staten staat u voor een belangrijke beslissing t.a.v. de door Gedeputeerde Staten voorgelegde Statenvoorstel 41/17A aangaande transitie veehouderij. Agrifirm, een Nederlandse coöperatie die meetbare, impactvolle en duurzame waarde wil creëren bij boer, op de akker en in de industrie, roept u dringend op dit voorstel, in deze vorm, niet te steunen, of aan te houden totdat over een compleet, allesomvattend en sluitend pakket aan maatregelen kan worden besloten. Dit om te voorkomen dat de gewenste transitie juist wordt geremd, ontwikkelingen in gang worden gezet die het maatschappelijk draagvlak verder zullen eroderen en ter voorkoming van ernstige financiële en sociale problemen van Brabantse boeren. Hieronder lichten wij ons standpunt toe.

Als Agrifirm begrijpen we de zorgen van de Provincie t.a.v. het effect op het milieu en de maatschappelijke inpasbaarheid van de veehouderij in Noord-Brabant. We hebben de sector en de Provincie in de afgelopen jaren ook actief bijgestaan in het nadenken over beleidsontwikkeling en een passend en effectief instrumentarium. Maar de nu voorgestelde aanpak beoordelen wij als niet effectief en veel te rigoreus voor de sector. .

In de analyses, zoals uitgevoerd door heren G.B.C Backus en A.H.M. van der Sanden (Connecting Agri&Food) wordt uitgegaan van een tijdelijke daling van het aantal bedrijven, en een herstel van de sector in de periode daarna. Agrifirm heeft een eigen analyse gemaakt, en is tot de conclusie gekomen dat dit beeld veel te rooskleurig is. De belangrijkste bevindingen:

- In de komende periode tot en met 2022 is een investeringsomvang van 300 tot 800 M euro noodzakelijk om de beoogde duurzame, laag-emissie-stal systemen te realiseren. En de sleutel daarbij is dan ook nog het effectief beschikbaar komen van te sluiten stalplaatsen via de staldering. Wij twijfelen of in een sector, die in de afgelopen periode zo zwaar te lijden heeft gehad onder crises, dit investeringsvermogen überhaupt beschikbaar is. Daarnaast geeft onze analyse aan dat voor het realiseren van de beoogde doelen de sector 38 miljoen euro extra aan operationele kosten kwijt is t.g.v. de invoering van zero-emissie stalsystemen (waarbij de extra afschrijvingslast niet is meegenomen).

KvK 50003631**BTW** 822490225B01**Rabobank** 15.74.88.675**IBAN**
NL43RABO0157488675**SWIFT**
RABONL2U

- Het beleid zal een forse groep boeren dwingen om juist hun oude stalsystemen te behouden en aan te passen aan de eisen. Maar daarmee wordt juist de slag naar moderne, innovatieve, duurzame zero-emissiestallen geremd, hetgeen weer een negatief effect heeft op het maatschappelijke draagvlak.
- Bij de lancering van de Brabantse Zorgvuldigheidsscore (BZV) was het juist de bedoeling om duurzame innovatie te stimuleren. Het innovatiedeel is nog niet geïmplementeerd en nu wordt de BZV ingezet als afrekeninstrument. Daarmee wordt innovatie niet gestimuleerd maar juist geremd.

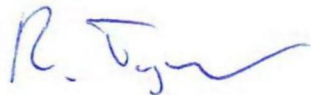
Daarom roepen wij de Partijen in de Provinciale Staten op om:

- Serieus de vraag te stellen of de beoogde doelen met het ingezette beleid worden gerealiseerd, en of het beleid juist contraproductief werkt en de sector als ook de periferie aanzienlijke en onnodige schade berokkent. Ook een bedrijf als Agrifirm heeft onlangs nog 25 miljoen euro geïnvesteerd in haar fabriek in Veghel om bij te dragen aan een optimale duurzame veehouderij in Brabant.
- Mocht u als Provinciale Staten toch van mening zijn dat de voorgestelde regelgeving zinvol is, dan pleiten wij er voor deze niet door te zetten zonder **tegelijkertijd** te besluiten over een passend pakket aan flankerende maatregelen. Deze flankende maatregelen zijn vooral financieel van aard, en zouden in één pakket door Gedeputeerde Staten aan u aangeboden moeten worden. Daarbij focussen wij ons op volgende zaken:
 - Zoals hiervoor aangegeven, dient in een korte periode ruim 300 tot 800 miljoen euro geïnvesteerd te worden. Uiteraard dienen aan individuele investeringen van boeren goede businessplannen ten grondslag te liggen, maar we zijn ervan overtuigd dat m.n. het ontbreken van eigen vermogen bij boeren de ontbrekende schakel zal zijn om in deze snelheid te innoveren. Daarom roepen we Provinciale Staten op om met een ruimhartig fonds te komen voor Eigen Vermogensverschaffing, waarvan de effectieve bijdrage bij de investeringen vele tientallen miljoenen euro's dient te bedragen.
 - Tevens roepen we Provinciale Staten op om na te denken over een pakket aan financiële maatregelen om de jaarlijkse meerkosten gedurende een aantal jaren te overbruggen.
 - En zijn we van mening dat de implementatie van innovatie in de sector actief ondersteund dient te worden met o.a. risico-kredieten of andere steunmaatregelen. Het is immers in het belang van de gehele regio en het kan gezien de beperkte draagkracht van de agrariërs niet alleen op hun schouders gelegd worden.

Besluitvorming rondom voorgestelde Statenvoorstel is alleen compleet als daarbij ook de hiervoor beschreven voorwaarden zijn ingevuld en de financiering daarvan is vastgesteld. De discussie over flankerend beleid dient niet pas bij de volgende begroting gevoerd te worden, maar dient als één pakket behandeld te worden.

Agrifirm wil meetbare, impactvolle en duurzame waarde genereren bij de boer, op het veld en in de industrie. Als grootste coöperatie van Nederland zullen we onze steun blijven aanbieden aan boer, sector en maatschappij voor de verduurzaming en verbetering van de maatschappelijk inbedding voor de veehouderij. Dat kan alleen als rekening wordt gehouden met de draagkracht van de Brabantse boeren.

Met vriendelijke groet,

Ruud Tijssens
Director Corporate Affairs

Kopie: Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

Samenvatting effectrapportage investeringswensen en – mogelijkheden duurzame stalsystemen naar aanleiding van transitievoorstellen Provincie Noord-Brabant

Om te komen tot een duurzame veehouderij is het essentieel dat op bedrijfsniveau zaken zoals emissies van ammoniak, geur, fijnstof en endoxinen integraal worden aangepakt, met een optimale mineralenkringloop, laag energieverbruik en optimaal welzijn voor mens en dier. Dit kan het beste plaatsvinden in een stalontwerp wat op al deze zaken inspeelt. Verschillende partijen zijn bezig met de ontwikkeling van dergelijke 'zero emissie' stalsystemen. Deze stalsystemen zullen in de komende periode op de markt gaan komen. De 'zero emissiestal' biedt die noodzakelijke integrale aanpak.

De 'zero emissiestal' vraagt een bepaalde minimum omvang. Uitgaande van die omvang bieden deze concepten perspectief voor ongeveer 3.000 stallen. 70% van de varkens en bijna 95% van het pluimvee wordt gehouden in stallen van voldoende omvang. In de melkveesector is dit bijna 33%. Uit berekeningen (tabel 1) op basis van de eerste informatie over de investerings- en exploitatiekosten van dergelijke stallen blijkt dat er een forse extra investering nodig is voor de integrale benadering.

Tabel 1. Potentieel aantal 'zero emissiestallen' inclusief totale investeringsomvang voor de veehouderij in Noord-Brabant

categorie	aantal plaatsen vergund	aantal plaatsen / Zero stal	extra investering per plaats	aantal Zero stallen	totaal Zero plaatsen	aandeel totaal aantal dieren	totaal extra investering Zero stallen
vleesvarkens	3.846.795	3.000	€ 100	925	2.775.000	72,1%	€ 278.000.000
zeugen	600.357	800	€ 375	534	427.200	71,2%	€ 160.000.000
melkkoeien	770.158	425	€ 700	595	252.875	32,8%	€ 178.000.000
vleeskuikens	24.822.802	40.000	€ 7,50	588	23.520.000	94,8%	€ 176.000.000
leghennen	13.576.131	40.000	€ 7,50	322	12.880.000	94,9%	€ 97.000.000
Totaal				2.964			€ 889.000.000

De begrote extra investeringslast voor de toepassing van 'zero emissiestallen' is ca. € 900 miljoen. Het is niet realistisch er van uit te gaan dat in de periode tot 2022 deze slag in de markt te realiseren is. Daarnaast dient ook nog finale validatie in komende jaren plaats te vinden.

Als uiterlijk 2022 de gehele veehouderij verplicht wordt om te investeren in met name ammoniak reducerende systemen, zal er van gewenste integrale aanpak geen sprake kunnen zijn, omdat de 'zero emissiestallen' nog gevalideerd moeten worden en prototypes getest. De totaal begrote extra investeringskosten (zie tabel 2) voor het uitsluitend emissiearm maken van alle stallen met de voorgestelde lage emissienormen bedragen ca. € 368 miljoen.

Tabel 2. Overzicht extra investeringen om alle stallen laten voldoen aan
Alleen Verordening Natuurbescherming voor 2022

categorie	aantal plaatsen vergund	% nieuw- bouw	extra invest./ pl. nieuwbo- uw	% verbouw	extra invest./pl. Verbouw	totaal extra investering
voor 2022						
vleesvarkens	3.846.795	28,75%	€ 40	6,75%	€ 100,00	€ 70.000.000
zeugen	600.357	28,75%	€ 180	6,75%	€ 280,00	€ 42.000.000
melkkoeien	770.158	36,70%	€ 100	9,30%	€ 400,00	€ 57.000.000
vleeskuikens	24.822.802	16,90%	€ 7,00	5,10%	€ 14,00	€ 47.000.000
leghennen	13.576.131	16,90%	€ 6,50	5,10%	€ 13,00	€ 24.000.000
Subtotaal						€ 240.000.000
verplicht voor 2022 met vervroegd vervangen bestaande stallen						
vleesvarkens	3.846.795	22,50%	€ 40	0,00%	€ -	€ 35.000.000
zeugen	600.357	22,50%	€ 180	0,00%	€ -	€ 24.000.000
melkkoeien	770.158	31,00%	€ 100	0,00%	€ -	€ 24.000.000
vleeskuikens	24.822.802	17,00%	€ 7,00	0,00%	€ -	€ 30.000.000
leghennen	13.576.131	17,00%	€ 6,50	0,00%	€ -	€ 15.000.000
Subtotaal						€ 128.000.000
Totaal						€ 368.000.000

Als stallen eerder aangepast moeten worden dan ze zijn afgeschreven gaat dit gepaard met extra afschrijvingskosten. Daardoor wordt ook investeringsvermogen uit de sector onttrokken om de slag naar verdere verduurzaming te maken. Voor de berekeningen is uitgegaan dat 1/3^e deel van de dierplaatsen hiermee te maken krijgt, bij volgens de door Provinciale Staten voorgestelde wijze van afschrijven in vergelijking met de normaal gehanteerde afschrijvingstermijnen (KWIN 2016-2017). In tabel 3 is te zien dat dit dan kan leiden tot extra afschrijvingskosten van in totaal van ca. € 415 miljoen.

Tabel 3. Berekening extra afschrijvingskosten door versneld aanpassen/
vervangen van stallen

categorie	aantal plaatsen / stal	investering / plaats	jaren afschrij- ving stallen	aantal plaatsen N-Brabant	% plaatsen versneld aan- passen	aantal jaar niet afgeschre- ven*	omvang extra afschrijvings- kosten
vleesvarkens	3.000	€ 500	18,7	3.846.795	33,3%	4,7	€ 201.000.000
zeugen	800	€ 2.600	17,7	600.357	33,3%	3,7	€ 128.000.000
melkkoeien	425	€ 2.500	20,0	770.158	33,3%	1	€ 43.000.000
vleeskuikens	40.000	€ 17,50	16,4	24.822.802	33,3%	2,4	€ 23.000.000
leghennen	40.000	€ 35,00	15,9	13.576.131	33,3%	1,9	€ 20.000.000
Totaal							€ 415.000.000

De totale extra investeringskosten en afschrijvingskosten kunnen hierdoor oplopen naar ca. € 783 miljoen. Kleinere sectoren zijn hierin nog niet meegerekend. Naar schatting is de totale extra investerings- en afschrijvingslast ca. € 800 miljoen.

Een aanzienlijk deel van deze nieuwe investeringen is gebaseerd op nieuwbouw. De kosten voor nieuwbouw zijn een veelvoud van deze berekende extra kosten.

Jan Schellekens *Agrifirm Exlan*, 22-6-2017